

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HOÁ HÀ NỘI
KHOA DI SẢN VĂN HOÁ

LÊ THANH HÀ

KHOÁ LUẬN TỐT NGHIỆP

**TÌM HIỂU SỰ TẬP TRANG PHỤC QUÂN ĐỘI NHÂN DÂN VIỆT NAM
TRONG KHÁNG CHIẾN CHỐNG MỸ TẠI BẢO TÀNG HẬU CẦN**

NGƯỜI HƯỚNG DẪN: THẠC SĨ HOÀNG THANH MAI

Hà Nội, Ngày 22 tháng 5 năm 2012

MỤC LỤC

Mở đầu	01
1.Lý do chọn đề tài.....	01
2.Mục đích nghiên cứu.....	02
3.Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	03
4.Phương pháp nghiên cứu.....	03
5.Bố cục khóa luận.....	03
Chương 1: Bảo tàng Hậu cần với công tác xây dựng sưu tập hiện vật bảo tàng	04
1.1 Sưu tập hiện vật bảo tàng: khái niệm, tiêu chí, nguyên tắc và các bước xây dựng sưu tập.....	04
1.1.1 Khái niệm.....	04
1.1.2 Tiêu chí.....	07
1.1.3 Nguyên tắc.....	08
1.1.4 Các bước xây dựng sưu tập.....	09
1.2 Vài nét khái quát về Bảo tàng Hậu cần.....	11
1.2.1 Quá trình hình thành và phát triển của ngành Hậu cần Quân sự Việt Nam.....	11
1.2.2 Khái quát về Bảo tàng Hậu cần Quân đội Nhân dân Việt Nam.....	14
1.2.3 Cơ cấu tổ chức và hoạt động của Bảo tàng Hậu cần.....	17
1.3 Bảo tàng Hậu cần với hoạt động xây dựng sưu tập hiện vật bảo tàng.....	20
1.3.1 Vài nét về kho cơ sở của Bảo tàng Hậu cần.....	20
1.3.2 Hoạt động xây dựng sưu tập hiện vật ở Bảo tàng Hậu cần.....	25
Chương 2: Sưu tập trang phục Quân đội Nhân dân Việt Nam trong kháng chiến chống Mỹ	29

2.1 Lịch sử và nguồn gốc của sưu tập.....	29
2.2 Tổng quan và phân loại sưu tập.....	33
2.3 Nội dung của sưu tập.....	41
2.4 Giá trị của sưu tập.....	49
2.4.1 Giá trị lịch sử.....	49
2.4.2 Giá trị văn hóa.....	56
2.4.3 Giá trị giáo dục.....	61
Chương 3: Giải pháp bảo quản và phát huy giá trị sưu tập trang phục Quân đội Nhân dân Việt Nam trong kháng chiến chống Mỹ.....	65
3.1 Thực trạng của sưu tập.....	65
3.1.1 Thực trạng công tác nghiên cứu, quản lý và kiện toàn sưu tập.....	65
3.1.2 Thực trạng công tác bảo quản sưu tập.....	68
3.1.3 Thực trạng công tác phát huy giá trị sưu tập.....	71
3.2 Một số giải pháp bảo quản và phát huy giá trị sưu tập.....	73
3.2.1 Tiếp tục công tác nghiên cứu, kiện toàn sưu tập.....	73
3.2.2 Tiếp tục công tác bảo quản sưu tập.....	77
3.2.3 Đẩy mạnh công tác phát huy giá trị của sưu tập.....	80
Kết luận.....	84
Tài liệu tham khảo	

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước thắng lợi đã chấm dứt ách thống trị của chủ nghĩa thực dân – đế quốc trên đất nước ta. Thắng lợi của cuộc kháng chiến mở ra kỷ nguyên mới cho lịch sử dân tộc – đất nước độc lập đi lên chủ nghĩa xã hội. Thắng lợi của nhân dân ta, thất bại của đế quốc Mỹ là nguồn cổ vũ to lớn đối với phong trào cách mạng thế giới đặc biệt là phong trào giải phóng dân tộc.

Để đạt được thắng lợi đó, bên cạnh sự lãnh đạo sáng suốt của Đảng mà đứng đầu là Chủ tịch Hồ Chí Minh, với đường lối chính trị, quân sự độc lập, tự chủ đúng đắn, sáng tạo còn phải kể đến vai trò của ngành Hậu cần Quân sự; vừa lo bảo đảm cho miền Bắc đánh thắng chiến tranh phá hoại của Mỹ, vừa chi viện và bảo đảm cho miền Nam đánh thắng chiến tranh xâm lược của đế quốc Mỹ.

Trên hậu phương miền Bắc nhân dân ta vừa sản xuất công tác vừa chiến đấu và phục vụ chiến đấu. Đồng bào ta sẵn sàng hi sinh cả nhà cửa, vườn tược để dành chỗ cho các cơ sở hậu cần sơ tán phòng tránh chiến tranh phá hoại; sẵn sàng dỡ nhà lát đường cho xe đi với tinh thần “*xe chưa qua nhà không tiếc*”. Trên trận tuyến lớn miền Nam nhân dân ta đã phải vượt qua muôn vàn khó khăn, ác liệt trong vòng kìm kẹp của Mỹ - Ngụy để chặt chiu, dành dụm từng lon gạo, lon muối, viên thuốc cho quân giải phóng bám trụ đánh địch.

Lịch sử Quân đội nhân dân Việt Nam cũng đã khẳng định đậm nét: bảo đảm hậu cần là một mặt hết sức quan trọng đối với mỗi đơn vị cũng như trong toàn quân. Ngành Hậu cần Quân đội là một bộ phận hữu cơ cấu thành của các lực lượng vũ trang cách mạng, ra đời cùng với sự hình thành, phát triển, chiến

đầu của lực lượng vũ trang nhân dân, là một bộ phận quan trọng của Quân đội Nhân dân Việt Nam.

Nằm trong mạng lưới chung của các bảo tàng Việt Nam và các bảo tàng quân đội nói riêng, Bảo tàng Hậu cần Quân đội Nhân dân Việt Nam ngoài việc thực hiện các chức năng giống như các bảo tàng khác còn có sứ mệnh to lớn là tái tạo một cách sinh động công tác hậu cần của ông cha ta trong thời kỳ dựng nước và giữ nước; phản ánh lịch sử xây dựng, trưởng thành, chiến đấu và chiến thắng của Quân đội và ngành Hậu cần Quân đội.

Bảo tàng Hậu cần Quân đội Nhân dân Việt Nam là công cụ đặc biệt của công tác giáo dục chính trị - tư tưởng, một trong những hoạt động quan trọng đáp ứng nhu cầu đời sống chính trị, tinh thần, văn hóa của bộ đội và nhân dân. Trải qua quá trình hình thành và phát triển, Bảo tàng Hậu cần đã khẳng định vai trò, vị trí to lớn của mình trong sự nghiệp của quân đội, của đất nước.

Trong thời kỳ hội nhập quốc tế, nhu cầu giao lưu văn hóa ngày càng mở rộng, nhu cầu của con người ngày một nâng cao nên các hoạt động của bảo tàng cũng ngày càng trở nên năng động trong đó có hoạt động xây dựng sưu tập hiện vật. Do ý thức được vai trò của các sưu tập hiện vật, Bảo tàng Hậu cần đã tích cực công tác nghiên cứu xây dựng các sưu tập tiêu biểu. Trong đó có sưu tập “*Trang phục Quân đội Nhân dân Việt Nam trong kháng chiến chống Mỹ*”- một sưu tập có giá trị lịch sử, văn hóa, giáo dục to lớn. Để góp phần tìm hiểu vai trò của công tác bảo đảm hậu cần và ngành Hậu cần Quân đội trong kháng chiến chống Mỹ, em quyết định chọn sưu tập “*Trang phục Quân đội Nhân dân Việt Nam trong kháng chiến chống Mỹ*” làm đề tài tốt nghiệp của mình.

2. Mục đích nghiên cứu

- Khái quát về ngành Hậu cần quân đội, Bảo tàng Hậu cần Quân đội Nhân dân Việt Nam và công tác xây dựng sưu tập hiện vật của Bảo tàng.

- Giới thiệu nội dung của sưu tập hiện vật “ *Trang phục Quân đội Nhân dân Việt Nam trong kháng chiến chống Mỹ*”.

-Xác định giá trị lịch sử, văn hóa, giáo dục của sưu tập “ *Trang phục Quân đội Nhân dân Việt Nam trong kháng chiến chống Mỹ*”.

- Đề xuất một số giải pháp bảo quản và phát huy giá trị của sưu tập.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

- Đối tượng nghiên cứu: các hiện vật trang phục Quân đội Nhân dân Việt Nam trong kháng chiến chống Mỹ đang lưu giữ tại kho cơ sở của Bảo tàng Hậu cần.

- Phạm vi nghiên cứu:

Không gian: Bảo tàng Hậu cần

Thời gian: Giai đoạn kháng chiến chống Mỹ từ năm 1954 đến 1975

4. Phương pháp nghiên cứu

Trong quá trình thực hiện đề tài, khóa luận đã sử dụng các phương pháp nghiên cứu sau:

- Phương pháp luận chủ nghĩa duy vật biện chứng và chủ nghĩa duy vật lịch sử được vận dụng để nghiên cứu.

- Các phương pháp liên ngành: sử dụng các phương pháp nghiên cứu sử học, văn hóa học, bảo tàng học.

Ngoài ra khóa luận còn sử dụng các phương pháp như: thống kê, phân tích, so sánh, tổng hợp.

5. Bố cục của khóa luận

Ngoài phần mở đầu, phần kết luận, các tài liệu tham khảo và phần phụ lục, nội dung của khóa luận được chia làm 3 chương:

Chương 1: Bảo tàng Hậu cần với công tác xây dựng sưu tập hiện vật bảo tàng.

Chương 2: Sư tập trang phục Quân đội Nhân dân Việt Nam trong kháng chiến chống Mỹ trong kho cơ sở của Bảo tàng Hậu cần.

Chương 3: Một số giải pháp bảo quản và phát huy giá trị của sư tập

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Nguyễn Thị Huệ (2008), Cơ sở bảo tàng học, Nxb Đại học QGHN.
2. Nguyễn Thị Huệ (2002), Nghiên cứu nguồn sử liệu hiện vật bảo tàng, Nxb CTQG, Hà Nội.
3. Đào Duy Kỳ, Tìm hiểu khoa học bảo tàng Việt Nam, Hà Nội, 1967 Cơ sở bảo tàng học (1990), tập 1, 2, 3, Trường Đại học VHHN.
4. Gany Edson và Davi Dean, Cẩm nang bảo tàng,(bảo tàng Cách mạng Việt Nam dịch), Hà Nội, 2007.
5. Timothy Ambroe và Crispin Paine, Cơ sở bảo tàng, Bảo tàng Cách Mạng Việt Nam dịch năm 2000.
6. Nguyễn Thịnh (2004), Quản lý bảo tàng, Trường Đại học VHHN.
7. Lâm Bình Tường, Mai Khắc ứng, Phạm Xanh (1980), Sổ tay công tác bảo tàng, Hà Nội.
8. Cơ sở Bảo tàng học (1990), tập 1,2,3 Trường Đại học Văn hoá Hà Nội
9. Luật di sản văn hoá (2009), Nxb Chính trị quốc gia, Hà nội. Từ điển bách khoa quân sự Việt Nam(1985), Nxb QĐND, HN.
10. Sự nghiệp bảo tàng - những vấn đề cấp thiết, tập 1, Bảo tàng Cách mạng Việt Nam, 1996.
11. Bảo tàng Quân đội- đổi mới hoạt động hệ thống bảo tàng trong quân đội, Nxb QĐND, Hà Nội, 1997.
12. Lịch sử hậu cần quân đội nhân dân Việt Nam, tập 1, 2, Nxb QĐND, Hà Nội, 1992.
13. Hồ Chí Minh, Văn hoá nghệ thuật cũng là một mặt trận, Nxb Văn học HN, 1981.

14. Báo cáo của tổng cục chính trị tại hội nghị công tác văn hoá tư tưởng toàn quân tháng 12/1995.
15. Từ điển bách khoa quân sự Việt Nam (1985), Nxb Quân đội Nhân dân Hà Nội.
16. Báo cáo chính trị của Ban chấp hành Trung ương Đảng tại đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ 4 (1977), Nxb Sự thật, Hà Nội.
17. Tạp chí Hậu cần (2007), trực thuộc Tổng cục Hậu cần.
18. Trang phục quân đội nhân dân Việt Nam từ năm 1944 đến nay(2010), Bảo tàng Hậu cần.
19. Những kỷ vật kháng chiến (2010), Nxb Quân đội Nhân dân.